Kuopion liikenteen rauhoittamisen periaatteiden hyväksyminen

Kaupunkirakennelautakunta 11.11.2026
7006/08.00.00/2026

Valmistelijat / lisätiedot:
va. suunnittelupäällikkö Hanna Väätäinen, puh. 044 718 5318
kaupungininsinööri Ari Kainulainen, puh. 044 718 5655
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

elinvoimajohtaja Timo Antikainen

Kaupunkirakennelautakunta hyväksyy liikenteen rauhoittamisen periaatteet ja liikenneturvallisuusaloitteiden pisteytyksen ohjeellisesti noudatettavaksi.

Päätös

Selostus

Yleistä liikenteen rauhoittamisesta

Kuopion kaupunki saa vuosittain noin satakunta liikenneturvallisuuspalautetta kuntalaisilta. Palautteissa usein tuodaan ilmi asukkaiden huolta ajoneuvoliikenteen ajonopeuksista sekä jalankulun ja pyöräilyn liikenneturvallisuudesta. Palautteissa usein ratkaisuksi asukkaat toivovat hidastetöyssyn rakentamista. Rakenteellisille ratkaisujen toteuttamiseen on vuosittain rajalliset resurssit ja määrärahat, joten kohteita täytyy priorisoida. Palautteiden yhdenmukaiselle käsittelylle on myös tunnistettu tarvetta. Kunnallisteknisessä suunnittelussa on liikenteen rauhoittamista tutkittu ja määritelty liikenteen rauhoittamiselle periaatteet opinnäytetyön laatimisen yhteydessä. Opinnäytetyö on valmistunut ja työn laadinnan yhteydessä määriteltyjä periaatteita esitetään kaupunkirakennelautakunnalle ohjeellisesti noudatettavaksi ja käyttöönotettavaksi.

Opinnäytetyössä liikenteen rauhoittamisen tarvetta lähestytään liikenneturvallisuus- ja ilmastotavoitteiden lähtökohdista ja työhön on koottu tyypillisimpiä Suomessa käytettyjä liikenteen rauhoittamisen rakenteellisia ratkaisuja. Työ sisältää viiden eri vertailukaupungin tietoja liikenneturvallisuuspalautteiden käsittelystä ja vaikuttavimmista toimenpiteistä sekä kaksi esimerkkiä kokonaisvaltaisesta liikenteen rauhoittamisesta. Työssä tutkittiin Kuopion kaupungin tekemiä nopeusmittaustuloksia yli 200 kpl, joiden avulla saatiin tilannekuvaa Kuopion liikenneturvallisuudesta ja turvallisten ajonopeuksien toteutumisesta.

Näiden tietojen perusteella voidaan osoittaa, että liikenteen rauhoittamisen toimenpiteitä tarvitaan kaikilla katuluokilla ja erilaisissa liikenneympäristöissä. Liikenteen rauhoittamisen toimenpiteillä tavoitellaan ensisijaisesti liikenneturvallisuuden parantumista. Toimenpiteillä voidaan kuitenkin samalla tukea ja saavuttaa myös muita kaupunkipympäristöjen kehittämiselle asetettuja tavoitteita kuten asuinympäristön viihtyisyyden parantuminen,

kestävien kulkutapojen edistäminen ja viherympäristön lisääminen. Liikenneturvallisuus kohteiden toteuttamiseen vuosittain varattujen rajallisten määrärahojen vuoksi on tärkeää, että toimenpiteitä kohdennetaan oikein. Kohdentamiseen esitetään käyttöönottavaksi liikenteen rauhoittamisen periaatteet ja liikenneturvallisuusaloitteiden pisteytysmalli.

Yleiset periaatteet liikenteen rauhoittamisessa

Liikenteen rauhoittamisessa esitetään käytettäväksi seuraavia yleisiä periaatteita. Liikenteen rauhoittaminen huomioidaan maankäytön suunnittelussa. Tämä tarkoittaa sitä, että maankäytön suunnittelun yhteydessä tunnistetaan kohdat, joissa liikenteen rauhoittamiselle muodostuisi tarve. Maankäytön suunnittelussa nämä voidaan huomioida esimerkiksi välttämällä pitkiä suoria katuosuuksia. Mikäli näitä ei voida maankäytön suunnittelussa välttää maankäytöllisten seikkojen vuoksi, tulee asia tunnistaa ja huomioida katusuunnitelma vaiheessa. Liikenteen rauhoittamisen toimenpiteet yhdistetään resurssien vuoksi yhdyskuntatekniikan investointiohjelman ja perusparannushankkeiden mukaisiin kohteisiin tulevan 5-vuotiskauden sisällä toteutettaviin hankkeisiin. Jäljelle jäävien liikenteen rauhoittamisen toimenpiteiden osalta noudatetaan liitteessä 1 kuvattua pisteytystä, johon vuosittain on mahdollista sisällyttää 5-7 liikenteen rauhoittamisen toimenpidettä. Pisteytyksen lisäksi on asiantuntijaharkintaa perustuen mahdollista suunnitteluun ottaa vuosittain 1-3 kohdetta.

Liikenteen rauhoittamisen toimenpiteiden pisteytys ja aikataulu

Liikenteen rauhoittamisen toimenpiteiden osalta esitetään käyttöönotettavaksi liitteen 1 mukaista pisteytystä. Pisteytys koostuu kolmesta osa-alueesta; nykyisestä turvallisuustilanteesta, liikenteellisistä olosuhteista ja maankäytön erilliskohteista. Yksi kohde voi pisteytyksessä saada enintään 40 pistettä. Turvallisuustilanteessa huomioidaan liikenneonnettomuudet ja todelliset, liikennelaskurilla todennetetut ajonopeudet. Liikenteellisissä olosuhteissa huomioidaan jalankulku- ja pyöräliikenteen olosuhteita selvittämällä ylitysjärjestelyjä, erottelutarvetta ajoneuvoliikenteestä ja jalankulku- ja pyöräliikenteen määriä. Tonttikaduilla voidaan huomioida moottoriajoneuvoliikenteen lähiajon määrää. Näillä tiedoilla pyritään arvioimaan liikenneonnettomuuksien riskiin. Näiden lisäksi pisteytyksessä huomioidaan maankäytön erilliskohteet. Nämä ovat tyypillisesti kohteita, joiden lähettyvillä on paljon jalankulkua ja pyöräilyä, kuten koulut, päiväkodit tai esimerkiksi suositut lähiliikuntapaikat.

Liikenteen rauhoittamisen toimenpiteiden pisteytyksen aikataulu on kuvattu liitteessä 1. Pisteytystä varten lähtotietojen kerääminen tehdään alkuvuodesta. Pisteytys tehdään maalis-huhtikuun aikana ja tässä yhteydessä voidaan jo pohtia alustavia vaihtoehtoisia liikenteen rauhoittamisen toimenpiteitä kohdekohtaisesti. Lumien sulamisen jälkeen tehdään suunnitteluun lähtötiedoiksi maastomittaukset ja kohteiden suunnittelu tehdään kesän ja syksyn aikana. Suunnitelmien hallinnollinen käsittely tehdään syksyllä suunnitelmien valmistuttua. Näin kohteiden toteutuksesta voidaan pyytää urakkatarjoukset seuraavan vuoden alussa ja kohteiden toteutus ajoittuu seuraavaan kesään pisteytyksestä ja suunnittelusta.

Tarvittava seuranta

Opinnäytetyön laatimisen aikana tehtiin muutamalle Kuopion keskeiselle kaupunkialueen liikenneturvallisuuspalautteelle testipisteytys. Testipisteytyksessä havaittiin piste-eron jäävän kohteiden osalta varsin pieniksi. Tähän vaikutti se, että yhdessäkään näistä testipisteytyksen kohteissa ei ollut tapahtunut liikenneonnettomuuksia. Pisteytystä on pystyttävä myös päivittämään, kun pisteytyksen toimivuudesta saadaan kokemuksia ja lisätietoja. Tämän vuoksi liikenteen rauhoittamisen periaatteita ja pisteytystä esitetään käyttöönotettavaksi ohjeellisesti noudatettavaksi.

Toimenpiteiden vaikuttavuus

Opinnäytetyön laatimisen aikana pyrittiin löytämään tietoja liikenteen rauhoittamisen toimenpiteiden vaikuttavuudesta. Työssä havaittiin, että tästä oli varsin vähän tutkimustietoa. Useinkaan liikenteen rauhoittamisen toimenpiteiden toteutuksen jälkeen ei tehdä tutkimuksia toimenpiteiden vaikutuksista ajonopeuksiin ja sitä kautta liikenneturvallisuuteen. Toimenpiteiden vaikutuksia voidaan arvioida kuntalaisilta saatujen palautteiden ja asiantuntijoiden arvioihin perustuen ilman mittaustietoa.

Kuopion Rauhalahdentiellä tehtyjen saarekkeen leventämisen jälkeen nopeusmittaukset uusittiin. Tämän osalta saatiin lupaavia tuloksia toimenpiteen vaikutuksista ajonopeuksiin ja sitä kautta liikenneturvallisuuteen. Työ pitää sisällään myös kaksi esimerkkiä kokonaisvaltaisesta liikenteen rauhoittamisen toimenpiteestä ja selvitys toimenpiteiden vaikuttavuudesta. Molemmissa esimerkeissä liikenteen rauhoittamisen toimenpiteiden kautta jalankulun ja pyöräilyn turvallisuuden koettiin parantuneen, näiden kulkumuotojen käyttö lisääntyi erityisesti lapsilla ja nuorilla sekä asuinalueilla kohtaamiset lisääntyivät. Nämä ovat myös Kuopion strategisia tavoitteita. Näin ollen liikenteen rauhoittamisen toimenpiteiden toteutuksella voidaan saavuttaa liikenneturvallisuuden parantumisen lisäksi myös muita tavotteita.

Liikenteen rauhoittamisen periaatteilla edistetään liikenneturvallisuutta. Katualueen suunnittelua ohjaa alueiden käyttölaki ja lain tavoitteena on luoda turvallinen ja viihtyisä elinympäristö (alueiden käyttölaki §5). Nopeusrajoitukset ja nopeusrajoitusjärjestelmä perustuu tieliikennelakiin. Liikenteen rauhoittamisen toimenpiteillä tuetaa turvallisia liikenneympäristöjä ja nopeusrajoituksien noudattamista.

Toimivallan peruste

Kuopion kaupungin hallintosääntö § 33

Vaikutusten arviointi

Liikenteen rauhoittamisen toimenpiteillä edistetään lähtökohtaisesti liikenneturvallisuutta. Toimenpiteiden toteutuksella voidaan saavuttaa myös muita tavotteita. Vaikutusten arviointi on tehty erilliselle lomakkeelle.

Liitteet 7006/2026 Liite liikenteen rauhoittamisen pisteytys ja aikataulu
7006/2026 Päätösten vaikutusten ennakkoarviointilomake